

Raadsvoorstel

Onderwerp

Uitvoeringsplan zonnevelden

Begrotingswijziging

n.v.t.

Datum raadsvergadering

6 juli 2021

Portefeuillehouder

J.W.E. Klomps

Organisatie onderdeel

Economie en Duurzaamheid

E-mail opsteller

Pauline.van.Norden@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254151

Registratie nummer

Z/21/210873-VB/21/97262

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

Het uitvoeringsplan zonnevelden vast te stellen.

Samenvatting

De gemeente Stichtse Vecht doet wat nodig is om invulling te geven aan de landelijke opgave voor de energietransitie. Met eerdere besluiten in september 2020 en december 2020 heeft de raad vastgesteld wat de doelstelling van de gemeente is op het vlak van grootschalige energieopwekking: 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040. En dat dit in Stichtse Vecht met zon ingevuld wordt en niet met wind. Vanzelfsprekend wordt actief ingezet op energiebesparing (bijvoorbeeld via www.jouwhuissslimmer.nl) en de eerste drie treden van de zonneladder, denk hierbij aan het realiseren van zonnepanelen op daken, bebouwde locaties, infrastructurele wegen en pauzelandenschappen. Naast deze inzet is het ook noodzakelijk voor het behalen van de doelstelling om ruimte voor grondgebonden zonnevelden, de vierde stap op de zonneladder, te maken.

In het “beleidskader zonnevelden” en de kanskaart is in eerste aanzet bepaald en door de raad vastgesteld welke gebieden in de gemeente kansrijk zijn voor zonnevelden en welke niet. In het voorliggende “uitvoeringsplan zonnevelden” staat beschreven hoe de gemeente invulling geeft aan dit beleidskader en omgaat met aanvragen voor zonnevelden. Het doel van dit uitvoeringsplan is om door middel van een helder proces en een integrale afweging voor kwalitatief goede zonnevelden in Stichtse Vecht te zorgen en aanvragen efficiënt af te handelen.

De gemeente Stichtse Vecht hecht bij de ontwikkeling van zonnevelden veel belang aan goede landschappelijke inpassing, het creëren van meerwaarde en aan het betrekken van de omwonenden. De resultaten van de participatie bij de totstandkoming van het beleidskader zonnevelden, ervaringen van anderen gemeentes en de uitkomsten van een gehouden marktconsultatie zijn meegenomen in dit uitvoeringsplan. Ook is rekening gehouden met de komst van de omgevingswet. Daar waar mogelijk is al voorgesorteerd op de ruimtelijke procedure zoals

deze gaat gelden met de ingang van de omgevingswet. De criteria die opgenomen zijn in het afwegingskader komen boven op het al geldende landelijke, gemeentelijk of provinciale beleid. Daarnaast wordt de landelijke richtlijn voor zonnevelden 'de gedragscode zon' op land gehanteerd.

Het proces om tot kwalitatief goede zonnevelden te komen, vindt plaats volgens vier stappen:

- Stap 1: Vooroverleg tussen gemeente en de initiatiefnemer
- Stap 2: Aanvraag principeverzoek
- Stap 3: Vergunningsaanvraag
- Stap 4: Monitoring en evaluatie

Bijlagen

1. Uitvoeringsplan zonnevelden
2. Bijlage 1 Checklist indieningsvereisten initiatiefnemer per processtap
3. Bijlage 2 Afwegingskader zonnevelden Stichtse Vecht
4. Bijlage 3 Beoordelingsformulier zonnevelden Stichtse Vecht
5. Bijlage 4 Toelichting op beoordeling zonnevelden Stichtse Vecht

Doel en beoogd maatschappelijk effect

De gemeente Stichtse Vecht doet wat nodig is om invulling te geven aan de landelijke opgave voor de energietransitie. Met eerdere besluiten in september 2020 en december 2020 heeft de raad vastgesteld wat de doelstelling van de gemeente is op het vlak van grootschalige energieopwekking: 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040. En dat dit in Stichtse Vecht met zon ingevuld wordt en niet met wind.

In het beleidskader zonnevelden is in eerste aanzet bepaald en door de raad vastgesteld welke gebieden in de gemeente kansrijk zijn voor zonnevelden en welke niet. Dit voorliggende uitvoeringsplan zonnevelden volgt uit dit beleidskader. Het doel van dit uitvoeringsplan is om voor kwalitatief goede en kansrijke zonnevelden te zorgen. In het uitvoeringsplan staat beschreven op welke wijze de gemeente omgaat met aanvragen voor een zonneveld.

Relatie met bestaand beleid en regelgeving

Het beleidskader zonnevelden is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 december 2020. Dit in vervolg op de ontwerp-RES van de regio U 16, die in september 2020 door de raad is vastgesteld. In het beleidskader is een kanskaart opgenomen waarop is aangegeven waar zonnevelden in de gemeente al dan niet kansrijk zijn.

In het Beleidsplan Stichtse Vecht op weg naar nieuwe energie zet gemeente Stichtse Vecht de route uit om deze ambitie te bereiken. 'Nieuwe energie' betekent dat de energievraag van inwoners, bedrijven en organisaties verminderd wordt en dat energie zoveel mogelijk duurzaam wordt opgewekt. De hoeveelheid duurzame elektriciteit die we willen opwekken in 2030 bedraagt ten minste 0,1 terawattuur (TWh) en in 2040 0,2 TWh. Dit heeft de raad vastgesteld als lokale opgave.

Juridische procedure voor een omgevingsvergunning

Het realiseren van een zonneveld past vaak niet binnen het geldende bestemmingsplan. Om medewerking te kunnen verlenen aan een zonneveld zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden. Het is ook mogelijk om van het geldende bestemmingsplan af te wijken met behulp van de "uitgebreide WABO procedure". Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden alle bestemmingsplannen automatisch onderdeel van het (tijdelijke) Omgevingsplan. Om medewerking te verlenen aan een zonneveld moet in dat geval het Omgevingsplan worden gewijzigd. Maar ook binnen de nieuwe wet is het mogelijk om van het Omgevingsplan af te wijken. Dat kan door middel van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ook wel de "buitenplanse OPA" genoemd.

Onder de Wabo is voor afwijkingen van bestemmingsplannen waarbij de uitgebreide procedure moet worden gevolgd, een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) van de raad nodig. De raad kan gevallen aanwijzen waarin dit niet is vereist: de zgn. Algemene verklaring van geen bedenkingen.

In uw raadsbesluit Algemene verklaring van geen bedenkingen van november 2011 staat dat er geen algemene vvgb is vereist voor projecten die passen in door de raad aanvaard gemeentelijk beleid. (VVGB uit 2011 conform categorie II a). Het beleidskader zonnevelden, inclusief kanskaart, is in december 2020 door uw raad vastgesteld. In dit voorliggende uitvoeringsplan zonnevelden staat beschreven op welke wijze er uitvoering wordt gegeven aan dit vastgestelde beleid. De raad heeft met de Algemene verklaring van geen bedenkingen van november 2011 het college toestemming gegeven om te beslissen over de vergunningaanvraag voor de realisering van een zonneveld en de eventuele zienswijzen die daarop worden ingediend, zonder dat de raad daarbij wordt betrokken.

Onder de nieuwe Omgevingswet is het precies omgekeerd aan de Wabo geregeld. Onder de Omgevingswet vervalt de vvgb en komt daarvoor in de plaats het bindend adviesrecht. Een bindend advies is echter alleen nodig voor de door de raad daarvoor aangewezen gevallen. Voor de niet-aangewezen gevallen beslist het college over een aanvraag om een "buitenplanse OPA", zonder voorafgaand advies van de raad.

Omdat de zonnevelden nu vallen onder de door de raad aangewezen gevallen waarvoor geen vvgb is vereist (VVGB uit 2011 conform categorie II a), ligt het voor de hand dat ook onder de Omgevingswet geen betrokkenheid van de raad is vereist bij de besluitvorming over een aanvraag om af te wijken van het Omgevingsplan ten behoeve van zonnevelden waarbij wordt voldaan aan categorie II a.

Van belang hierbij is dat onder de Omgevingswet binnen acht weken met een verlenging tot veertien weken, op de aanvraag voor een "buitenplanse OPA" moet worden beslist. Dat is een grote wijziging ten opzichte van de huidige situatie onder de Wabo, waarin de uitgebreide procedure van 26 weken van toepassing is.

Het voordeel van de Algemene verklaring van geen bedenkingen danwel het systeem van de nieuwe Omgevingswet, waarin voor niet-aangewezen gevallen het adviesrecht vervalt, is dat het college direct kan beslissen, waardoor de doorlooptijd van vergunningsaanvragen korter wordt. Toegesplitst op de zonnevelden betekent dit dat er eerder duidelijk is waar er zonnevelden komen in Stichtse Vecht. Hierdoor weten inwoners eerder waar zij aan toe zijn en biedt het de netbeheerder meer tijd om de infrastructuur van het elektriciteitsnet daar waar nodig aan te passen.

Argumenten

Bijdrage opwekken duurzame elektriciteit

Gemeente Stichtse Vecht heeft als ambitie om 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040 duurzaam op te wekken. Door een duidelijk proces vergroot je de kansen om de ambitie te behalen en worden de aanvragen efficiënt behandeld.

Ontwikkelaars van zonnevelden hebben zich gemeld

Zonnevelden, grondgebonden of niet, zijn de laatste jaren rendabel geworden. Diverse ontwikkelaars van zonnevelden hebben zich al gemeld bij de gemeente en willen graag zonnevelden ontwikkelen op ons grondgebied. Met deze processtappen zorgt de gemeente dat initiatiefnemers weten waar ze aan toe zijn. Tegelijkertijd geeft het ruimte aan de gemeente om de juiste afwegingen te maken op gebied van alle belangen (denk bijvoorbeeld aan landschappelijke inpassing, natuur, archeologie etc.).

Marktconsultatie heeft plaatsgevonden

Door het betrekken van de markt in een vroegtijdig stadium zijn ervaringen en verwachtingen gedeeld en is het proces aangescherpt. Dat leidt uiteindelijk tot betere principeverzoeken en daarmee kansrijke initiatieven.

Beste initiatieven tegen elkaar afwegen

Door de initiatiefnemers op hetzelfde moment hun aanvraag/principeverzoek in te laten dienen, kunnen de initiatieven tegen elkaar afgewogen worden en kan de gemeente voor de beste plannen kiezen.

Aanvragen worden gelijktijdig behandeld

We stellen de doelstelling 0,1 TWh tot 2030 gelijktijdig open voor de ontwikkeling van zonnevelden. Alle initiatiefnemers maken binnen een door de gemeente vastgestelde termijn kenbaar dat ze een zonneveld willen ontwikkelen. Na sluiting van die termijn kunnen nieuwe initiatieven niet meer ingediend worden. De ingediende initiatieven doorlopen vervolgens een selectieprocedure in vier stappen om te komen tot de lokale doelstelling van 0,1 TWh in 2030.

Bij gelijktijdige ontwikkeltrajecten zijn de initiatieven goed onderling te vergelijken. Door qua participatie, ruimtelijke uitwerking en beoordeling één zelfde planning te doorlopen, creëer je duidelijkheid voor de bewoners, kun je borgen dat dezelfde gebiedskennis wordt benut in alle initiatieven en kun je ook een toets doen op de cumulatieve effecten. Als gemeente houden we

hierdoor regie over de procedure en kunnen we alleen de beste en meest gedragen plannen verder uit laten werken.

Kanttekeningen

Zonnevelden zijn niet onomstreden en hebben impact op de omgeving

Zoals de meeste vormen van elektriciteitsopwekking hebben ook zonnevelden een impact op de omgeving. De impact van zonnevelden is lokaal goed zichtbaar. Onder andere hierdoor wordt er door inwoners en ondernemers heel verschillend gedacht over zonnevelden. Bij de beoordeling van de plannen wordt daarom kritisch gekeken naar de inpassing en de manier waarop de omgeving betrokken wordt.

De projectmatige aanpak vraagt capaciteit van de organisatie

Een interne beoordelingscommissie, bestaande uit ambtenaren van verschillende vakdisciplines en indien nodig externe experts (bijvoorbeeld financieel of juridisch), maakt een integrale afweging tussen alle belangen. Deze capaciteit moet wel beschikbaar zijn om het project efficiënt te laten verlopen. De kans is aanwezig dat deze capaciteit moet worden ingehuurd.

Communicatie

Website

Voor het beleidskader heeft de gemeente een website ontwikkeld om initiatiefnemers te informeren waar zonnevelden kansrijk zijn en in welke landschappelijke context een zonneveld ingepast moet worden: www.zonneveldenstichtsevecht.nl. Deze website is ook bedoeld om bewoners, van met name het buitengebied, en andere stakeholders te informeren over zonnevelden en de uitgangspunten waaraan deze moeten voldoen. Onder het menu 'omwonenden' staat welke procesparticipatie en financiële participatie de gemeente eist van de initiatiefnemer. Deze website wordt gedurende het hele proces bijgewerkt en up-to-date gehouden. Aan de website worden ook de veel gestelde vragen toegevoegd.

Omgeving

In het land is al veel kennis en ervaring opgedaan met het realiseren van zonnevelden. Om hier zo optimaal mogelijk gebruik van te maken, zijn er gesprekken gevoerd met andere gemeentes en is er een marktconsultatie georganiseerd. Ook is gesproken met LTO over de bescherming van agrarische gronden en met andere belangengroepen. De kennis die hiermee is verkregen is gebruikt om het selectieproces zo goed mogelijk in te richten.

Publicatie

De communicatie bij het publiceren van het uitvoeringsplan zal in nauw overleg met afdeling Communicatie worden uitgewerkt en uitgevoerd. Hiervoor wordt een communicatieplan gemaakt.

Financiën, risico's en indicatoren

Dit voorstel is een vervolg op het vastgestelde beleidskader zonnevelden. De realisatie van de zonnevelden vormt de bijdrage van de gemeente Stichtse Vecht aan de RES 1.0 op basis van de lokale opgave duurzame elektriciteit van 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040.

Het begeleiden van de aanvragen van zonnevelden en het aanpassen van de bestemmingsplannen (indien nodig) zullen een beslag leggen op de ambtelijke capaciteit. De kosten van behandeling van vergunningaanvragen dienen in principe te worden gedekt door de legesinkomsten. De verwachting is dat er vijf tot acht aanvragen zullen binnen komen. De extra legesinkomsten kunnen worden aangewend voor het inschakelen van extra personeel als deze naar verwachting boven de in de begroting opgenomen legesinkomsten uit zullen stijgen. Dat zal dan via de BERAP worden gemeld.

Als omwonenden op basis van de veranderende situatie een verzoek tot planschade indienen, waarvan t.z.t. uit onderzoek blijkt dat deze gegrond zijn, dan worden deze kosten verhaald op de initiatiefnemer. Dat kan door het sluiten van een planschade overeenkomst (eventueel in combinatie met een anterieure overeenkomst) met de initiatiefnemer. Via deze overeenkomst(en) zijn de financiële risico's voor de gemeente afgedekt.

25 mei 2021

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris
drs. F.J. Halsema

Burgemeester
drs. A.J.H.T.H. Reinders